

Egy angol hajás@pA-tő I. (Nagy) P@ter udvarÁjban

Hozzájadt: kaloz
2005. február 24. CsÁ¼tÁ¼rtÁ¼k 20:11

I. (Nagy) P@ter, az orosz hadiflotta @s Szent@tervÁj alap-tÁ¾ja igen nagy s@lyt fektetett az orosz hajás@pA-t@cs megteremt@cs@re @s fellend-t@cs@re. E c@lb@ az akkori legnevesebb hajás@pA-tQ nemzetek szakembereit h@-vta r udvarÁjba, hogy eltanulhassÁjk tQlÁ¼k mesters@gÁ¼ket. Az egyik ilyen angol hajás@pA-tQ mesterrQl, Joseph Noy-r@Á, aki k@¼zel 40 @vet t@¼lt@¼tt OroszorsÁjgban megbecsÁ¼lt szakemberk@nt, sz@l a www.1rss.com honlapon talÁjihat@ cik alÁjbbi ford-tÁjsa.

East Cowes-b@ Szent@tervÁjrra(avagy az angol hajás@pA-tQ mester, Joseph Noy t@¼rt@nete Nagy P@ter c@jr szolgál@latÁjban) 1753-ban London Deptford temetQj@ben s@-reml@ket Ájll@-tottak Joseph Noy-nak. A s@-reml@k felirata: @ÉzNagy P@ter c@jr hajás@pA-tQ mestere@. Mi m@don t@¼rt@nhetett, hogy az addig senki Ájltal nem ismert hajás@pA- legfontosabb helyet foglalta el azon korabeli mesterek k@¼z@¼tt, akik letett@k a maguk n@vbjerg@ot Nagy P@ter@ h@-res Ba FlottÁjÁjnak l@trehozÁjsÁjban? Joseph Noy (AngliÁjban a nev@nek kiejt@se Nej vagy Noj) minden val@sz@-nq@g szeri angliai Hampshire-ben sz@¼letett. V@lhetQen a portsmouth-i KirÁjlyi Haditenger@szeti Flotta dokkjaiban tanult, ahonnan 1692-ben t@¼vozott. 1695-ben szerzQd@st k@¼t a Haditenger@szeti Flotta Miniszt@riumÁjval, @s hadihaj@k @pA-t@cs@ t@¼bbek k@¼z@¼tt a @ÉzPool@. Á¼t@¼dosztÁjly@ hajás@pA-tQ. Megalap-tja sajÁjt hajás@pA-tQ mqhely@t East Cowes-be kisvÁjroskÁjban a White-szigeten @É Anglia d@li tengerpartÁjnj@l, nem messze Portsmouth-t@. Cowes l@jt@pe a tengerr@ Tomkins festm@ny@ a XVII. sz@¼zadb@. A @ÉzPool@. @pA-t@cs@nek befejez@se utÁjn 1696-ban a haditenger@szeti szerzQd@st k@¼t vele a negyedik osztÁjly@ @ÉzJersey@. meg@pA-t@cs@re. Ennek a haj@nak a meg@pA-t@se kapcs@ egy sor probl@mÁja keletkezik. N@hÁjny munkÁjsÁjt erQszakkal besorozÁjk a Cowes-ban ÁjllomÁjsoz@ hadi- @s kereskedelmi haj@kra. Ezen k@-v@¼l a faanyagot, ami a haj@ @pA-t@cs@hez sz@¼ks@ges, kisebb partmenti haj@kkal sz@jll@-tÁjÁjk (angolul @Ézhoy@) a Sussex gr@fsÁjgbeli Erandel-bQl @s Shoreham-b@. Ezen haj@k leg@nys@g@t, ami kapitÁjnyb@, matr@zb@ @s haj@sinasb@ Ájllt, nem csak erQszakkal besoroztÁjk tengeri szolgál@latra, hanem a La-Manche csatornÁjban cirkÁj@ kal@zoknak is t@¼bbsz@¼r Ájldozatul estek. Ily m@don 1698-ra Noy p@nz@¼gyi neh@zs@gekkel k@¼zd@¼tt, @s egy h@ttel Nagy P@ter Londonba @rkez@se elQtt elhagyja East Cowes-t, @s London utazik. V@letlen egybees@, vagy tudott a c@jr terveirQl, aki hajás@pA-tQket toborozna a sajÁjt szolgál@latÁjra, nem ismeretes. Ismert az, hogy elhagyva Cowes-t, tartozÁjjsban maradt a sajÁjt hajás@pA-tQivel szemben, akik f@lbehagytÁjk a munkÁjt, @s szint@n Londonba utaztak Noy utÁjn, azzal az elhatÁjrozÁjssal, hogy kiverik belQle ezt a tartozÁjst. Az elhatÁjrozÁjsuk olyan erQs volt, hogy a csQdbizottsÁjghoz akartak fordulni. Noy partnere, George Moore @s a portsmouth-i kereskedQ, Thomas Barton Cowes-ben maradtak. @tszervezt@k a hajás@pA-tQket, @s a @ÉzJersey@. @pA-t@se ham tovÁjbb folytat@dt, de az csak jelentQs k@cs@ssal @É"1698 november@ben @É", majdnem m@sf@l @vvel k@csQbb fej be. @ Cowes t@rk@pe. John Andrews, 1769. K@¼zben a Londonban tart@zkod@ Noy megtalÁjlja az @tjÁjt P@terhez. P@te elsz@jmolÁjsaiban Noy neve k@tszer talÁjihat@ meg: amikor meglehetQsen magas Á¼sszeget, 100 fontsterlinget fizetnek ki neki. P volt az egyetlen a hajás@pA-tQk k@¼z@¼l, akinek a neve ezekben az elsz@jmolÁjsokban megjelenik, ami k@csQbb arra adott okot, hogy felmer@¼ljenek bizonyos spekulÁjci@k, miszerint Noy feltÁjrt@ P@ternek az angol hajás@pA-t@cs titkait. 1698 j@niusÁjban Noy Arhangelszkbe haj@zik, @s csatlakozik az ebben az idQben orosz szolgál@latban l@vQ egyetlen m@sik hajás@pA-tQh@¼z, John Dean-hoz. Dean@ az ismert angol hajás@pA-tQ mester, sir Anthony Dean fia, @s @ l@jtszik, hogy a k@t hajás@pA-tQ @É" a fiatalabb Dean-t @s Noy-t az a lord Carmarten ajÁjnlotta P@ternek, aki a @ÉzRoya Transport@. jachtot tervezte, amit 1697-ben P@ternek ajÁjnd@koztak. Lord Carmarten monop@liumot kapott dohÁjny sz@jll@-tÁjsÁjra OroszorsÁjgba magÁjt@ P@tertQl, annak londoni utazÁjsa idej@n. Mind a k@t fiatal hajás@pA-tQ munkÁ l@jt Voronyezsben, ahol angol st@lusban egy sorhaj@t @pA-tenek P@ter r@cs@re. P@ter m@jr korÁjbban meggyQzQd@ arr@, hogy az angol hajás@pA-t@si m@dszer fel@¼lm@¼ja a hollandot, @s mindenf@lek@pp t@¼mogatta ezt a rendszert. ban Voronyezsben @-rt level@ben Oszip Naj (Á-gy nevezt@k Qt OroszorsÁjgban) tud@s@-t az angol rendszer c@jr Ájltali t@¼mogatÁjsÁj@: @Éz@on az angol fazon szerint @pA-tem az 54 Ájgy@sat, ami Pfels@g@t fellelkes@-ti, @s mindig felm@ flottÁjnkat@. A holland hajás@pA-tQk a sajÁjt haj@k @pA-t@cs@n@l azt az irÁjnyzatot k@¼vetik, hogy felhasznÁjÁjk tapasztalatukat, titkolt szem@lyes tudÁjsukat, az @Ézujj szabÁjlya@. szerinti tradicionÁjlis m@r@stechnol@giÁjt. Az angol inkÁjbb a tudomÁjnyos, matematikai elvekre @s a pap@-rra vetett haj@tervre alapozott. Hagyatkozva a r@szletesen kidolgozott tervrajzra, az arra felvitt pontos m@retekre, b@jrmelyik hajás@pA-tQ el tudott k@sz@-teni egy haj@t ezeket az utas@-tÁjsokat k@¼vetve. Ily m@don nem volt sz@¼ks@g hatalmas szem@lyes tapasztalat birtoklÁjsÁjra, vagy a hajás@pA- szem@ly@nek a jelenl@t@re. P@ter sz@jmÁjra a legfontosabb az volt, hogy az orosz hajás@pA-tQk l@nyegesen k@¼nr tudtak tanulni @s dolgozni a rajzok alapÁjn. Maga P@ter is ily m@don tanult, @s nemcsak kivÁj@ haj@kat @pA-tett, de le tudta rajzolni a haj@ terv@t pap@-rra. @ol@nk @rdeklQd@cs@t az angol rendszer utÁjn illusztrÁjlni lehet azokkal a fizet@ amit kifizetett a hajás@pA-tQknek. Akkor, amikor Noy @s Kozenc (szint@n angol hajás@pA-tQ) 100 rubel k@¼r@¼l kaptak, a legjobban megfizetett holland hajás@pA-tQ, John Terpley nem kapott t@¼bbet, mint a legalacsonyabban fizetett angol hajás@pA-tQ. P@ter tisztelete az angol hajás@pA-tQk irÁjnt kifejezQd@¼tt a vel@¼k val@ kapcsolatÁjban is. Mindig sz@-ves t@¼lt@¼tte vel@¼k az idej@t, egy@¼tt ittak, @s esetenk@nt, fQleg a haj@k v@-zret@telekor, megosztotta vel@¼k az asztal@ amit senki m@jssal. P@ter ragaszkodÁjsÁjt a sajÁjt hajás@pA-tQj@hez le@-rta a szent@tervÁjri brit k@¼vet a jelent@cs@ tisztelet, amit kinyilvÁjn@-t vel@¼k szemben t@¼bb, mint amire Qk sz@jm@-thatnÁjnak b@jrmely m@js idegen orszÁjgban, mivel Qk k@¼l@¼nleges embereknek sz@jm@-tanak, ami@rt is Qk a legdrÁjgÁjbbak a c@jrnak, k@¼vetkez@sk@ppen a birodalom legfontosabb emberei; r@sz@ vesznek a sz@rakozÁjsaiban, az Á¼nnepnapokon a szem@lyes asztalÁjnÁj l@lnek, am@-g a birodalom m@js legfontosabb emberei Ájllni @s v@jri k@nyszer@lnek; r@¼viden, a c@jr semmit nem mulaszt el, hogy

válemánye Noy-ról világhíressé vált 1725-ben, a temetési szertartáson. Noy-t annyira magasra tartották, hogy a kiemelt helyet biztosították számára a temetési szertartáson, ahol az egyik kulcsfigura volt Péter koporsója mellett. Noy tartotta a baldachin egyik zsinórját, miközben a többiek megőrintették a koporsó drapériáját. Mindannyian Katalint és Mensikovot kímélték. Minden valószínűség szerint, Oroszországban tartózkodva Noy nem lett feltűnő életformájú, a saját hajóépítő dolgozóval foglalkozott, és soha nem vesztette el Nagy Péter bizalmát, amit nem lehet elmondani mások számára. Ennek ellenére, egyszer, nem szándékosan, Noy vitába szállt. Péter halála után belevonták egy vitába arról, ki fogja befejezni az építést. Péter hajó, amit Nagy Péter 1723-ban kezdett építtetni, később az volt, hogy orosz mesterek, vagy Noy és Braun fogják-e befejezni ezt a presztízshajót. Ugyancsak vitába szállt Noy a norvég származású holland admirálissal Krues-szel is. Nem fogadta el annak rendelkezését, ugyanakkor Péter személyesen megrendszabályozta ezt a vitát. Noy Oroszországban maradt legalább az 1730-as évek végéig, amikor Katalin királyné kinevezte hajóépítőként 40 évig tartó éhösszűrt és hű szolgálatért, és évi 500 adományozott neki. Ekkor Noy 68 éves volt, és már nem tudott a későbbi megdöbbentő dolgokra hajlani, és betegsége miatt. Katalinhoz fordult engedélyért, hogy visszatérhessen Angliába, és ezt az engedélyt meg is kapta. Utasította őt Depthford-ban tartózkodásra, ahol elkövetett találatok miatt munkaadójával "Nagy Péterrel. Joseph Noy 1753-ban meg, és Depthfordban, a Szent Miklós temetőben lett eltemetve. Noy az első angol hajóépítő volt, akit Nagy Péter felfogadott, és Oroszországban negyven évig dolgozott. Munkájának sok évét annak az embernek a társaságában töltötte, aki időnként rendkívül goromba és hatalmas volt, időnként találatok lehetett vele a hajóépítőknél halálosan rúszegén, felfordobva minden ceremóniát, rangot és inbecsévélt. Noy mesterként és oktatóként tanácsadójává és barátjává vált Nagy Péternek. Kozencs és Braun mellett nagy tiszteletnek örvendett, mint az egyik legfontosabb felfedező a hajóépítőiparban. A történetek helyes következtetésekre jutottak, hogy Péter terv volt a haditengerészeti erőkhöz valóban. Ők ha arról beszélnék, hogy Nagy Péter alapította meg az orosz hajóipart, és fektette le az alapjait a korszerű orosz haditengerészeti erőkhöz, ez részben e kiemelkedő hajóépítő-csapat tengeri elrelátásának, energikus hajóépítő tevékenységének eredménye. Ők nem kevésbé az angol hajóépítő mestereknek, amilyen Joseph Noy is volt, és az angolok által épített angol tengeri hajókknak köszönhetően, hogy most Péter ilyen reputációval rendelkezik a történelemben. A Rob Martin és Ken Kozencs bármilyen információ Noy-ról vagy Richard Kozencsról, kérem, írjon orosz archívumokba, hájjal megköszönök. Kérlek, küldd az értesítést a következő címre kérem: rob.martin1@btinternet.com Orosz fordította: Kurusa Sándor